

Európsky parlament schválil ambiciózne ciele odpadového hospodárstva

Dňa 18. apríla 2018 schválil Európsky parlament dlho diskutovaný balíček obehového hospodárstva.

Súčasťou schváleného balíčka sú zmeny v štyroch smerniciach z oblasti odpadového hospodárstva, konkrétne smernice o odpade, skládkach, obaloch a smernica, ktorá mení smernice o starých vozidlách, batériách a akumulátoroch a o elektroodpade. Parlamentom schválené znenia musí pred ich zverejnením schváliť aj Rada EÚ.

Obehové hospodárstvo všeobecne

Obehové hospodárstvo sa netýka výlučne nakladania s odpadmi, ale ide o predchádzanie jeho vzniku, minimalizáciu negatívnych vplyvov na životné prostredie a v prípade, že odpad už vznikne, o jeho čo najlepšie ďalšie využitie. Preto boli nevyhnuté aj legislatívne zmeny v oblasti odpadového hospodárstva, ktoré majú viesť k zmene podnikateľského, ale aj spotrebiteľského správania.

Na tento účel ešte v roku 2015 prijala Európska komisia balík predpisov o obehovom hospodárstve a Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo.

Akčný plán sa zameria najmä na presadzovanie princípov obehového hospodárstva v oblastiach výroby (ekodizajn, BAT a BREF, EMAS), spotreby (opravy, dlhšie využitie výrobkov), nakladania s odpadom (smernice, WtE, spolupráca pri preprave) a trhu s druhotnými surovinami (opätovné využitie vôd, plasty, hnojivá).

Medzi legislatívne návrhy patria okrem tzv. odpadových smerníc aj predpisy o zmluvách uzatváraných na diaľku, revidovanie nariadenia o hnojivách, úprava ekodizajnu televízorov a displejov, energetický balíček atď.

Ako príklad významných navrhovaných opatrení v rámci obehového hospodárstva možno uviesť:

- požiadavky na ekodizajn sa

nebudú zameriavať len na energetickú efektívnosť, ale aj na otázky opraviteľnosti, trvácnosti, modernizáciu, recyklovateľnosť daného výrobku;

- pri výrobných procesoch sa budú zohľadňovať najlepšie dostupné techniky v danom odvetví (BREF);
- posilnenie záruky pre spotrebiteľov s cieľom ochrany pred chybnými výrobkami a prispievania k trvácnosti a opraviteľnosti výrobkov;
- vytvorenie jednotného trhu pre hnojivá vyrobené z druhotných surovín s cieľom podporiť trh s druhotnými surovinami;
- zriadenie platformy EÚ pre potravinové straty a plytvanie s potravinami s cieľom znížiť mieru plytvania s potravinami;
- optimalizovanie procesov energetického zhodnocovania odpadov v súlade s cieľmi energetickej únie a Parížskej dohody;
- obmedzenie používania nebezpečných látok v elektronických zariadeniach s cieľom uľahčiť ich druhotný predaj.

Schválené legislatívne zmeny v odpadovom hospodárstve

Zmeny **smernice o odpade**¹ prinášajú najmä:

- zmenu viacerých **definícií**, napr. komunálny odpad, stavebný odpad, biologicky rozložiteľný odpad, tiež sa zavádza nová definícia potravinového odpadu;
- zavádza sa definícia **materiálového zhodnotenia**, ktorá zahŕňa už aj spätné zasypávanie a tiež definícia spätného zasypávania;
- novou je tiež definícia **schémy rozšírenej zodpovednosti výrobcov**. Smernica upravuje minimálne kritériá schémy rozšírenej zodpovednosti výrobcov a tiež spoluprácu jednotlivých členských štátov s cieľom

zabezpečiť dobré fungovanie vnútorného trhu, pričom malé podniky nemajú byť zbytočne zaťažované legislatívnymi požiadavkami. Nová úprava relatívne obsiahlo upravuje, čo má byť súčasťou tejto schémy, kto má niesť s tým spojené náklady atď.;

- mení sa úprava **stavu konca odpadov**, pričom Komisia má vývoj v tejto oblasti monitorovať a vyhodnotiť, či je potrebná jednotná úprava pri niektorých druhoch odpadov s cieľom jednotnej aplikácie stanovených kritérií;
- smernica prináša aj rozsiahlu úpravu **k predchádzaniu vzniku odpadov**, pričom uvádza minimálne opatrenia, treba prijať na dosiahnutie tohto cieľa. Ide predovšetkým o podporu udržateľnej výroby a aj spotreby, čo je potrebné zohľadniť pri vývoji produktov, možnosti ich opätovného využitia a opráv, zníženie používania nebezpečných látok. Taktiež je potrebné znížiť vznik odpadov pri výrobe. Zavádza sa konkrétny cieľ znižovania

- zavádzajú sa nasledujúce **ciele**:
 - do 2025 recyklovať najmenej 65 % hmotnosti obalov a do 2030 najmenej 70 %.

Ciele recyklácie podľa materiálu obalu:	do 2025	do 2030
Plasty	50 %	55 %
Drevo	25 %	30 %
Železné kovy	70 %	80 %
Hliník	50 %	60 %
Sklo	70 %	75 %
Papier a lepenka	75 %	85 %

- členské štáty majú možnosť posunúť splnenie vyššie uvedených cieľov recyklácie jednotlivých materiálov o 5 rokov v prípade splnenia stanovených podmienok,
- v tejto súvislosti sa upravuje zber dát a overovanie ich správnosti.

Zmeny **smernice o skládkach**³ prinášajú najmä:

- cieľ **znižovania skládkovaného komunálneho odpadu** na najviac 10 % hmotnosti do roku 2035. Členské štáty majú možnosť posunúť splnenie uvedeného cieľa o 5 rokov, ak skládkovali v roku 2013 viac ako 60 % svojho komunálneho odpadu. V tom prípade bude musieť členský štát splniť aspoň cieľ skládkovania komunálneho odpadu v rozsahu najviac 25 % hmotnosti do roku 2035;
- úpravu výpočtu, zberu dát a overovania ich správnosti.

Zmeny **smerníc o starých vozidlách**⁴, **batériách a akumulátoroch**⁵ a **o odpade z elektrických a elektronických zariadení**⁶ prinášajú najmä úpravu predkladania údajov členskými štátmi.

Mag. Annamária Tóthová
Dvořák Hager & Partners,
advokátska kancelária, s. r. o.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc.
² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov.
³ Smernica Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov.
⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/53/ES z 18. septembra 2000 o vozidlách po dobe životnosti.
⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/66/ES, zo 6. septembra 2006 o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch, ktorou sa zrušuje smernica 91/157/EHS.
⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ).

množstva potravinového odpadu pri produkcii, spracovaní, výrobe, predaji, v reštauráciách a domácnostiach o 50 % na hlavu, predovšetkým v predaji a konzumácii a zníženie strát vo výrobe a dodávkach do 2030. V tejto súvislosti je potrebné pripraviť primerané informačné kampane a zabezpečiť zber dát, monitoring. Európska komisia bude zodpovedná za vyhodnocovanie plnenia;

- **triedený zber komunálneho odpadu** sa má najneskôr od 1. januára 2025 rozšíriť aj na textil a nebezpečné odpady;
- zavádzajú sa nasledujúce **ciele**:
 - do 2025 je potrebné zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu komunálneho odpadu najmenej na 55 % hmotnosti, do 2030 na 60 % a do 2035 až na 65 %.
 - členské štáty majú možnosť posunúť splnenie vyššie uvedených cieľov o 5 rokov, ak skládkovali v roku 2013 viac ako 60 % svojho komunálneho odpadu, alebo podiel na príprave na opätovné použitie,

resp. recyklácii bol menej ako 20 %. Napriek tomu však budú musieť splniť ciele takto: do 2025 aspoň 50 %, do 2030 aspoň 55 % a do 2035 aspoň 60 %.

- v tejto súvislosti sa nanovo upravuje zber dát a overovanie ich správnosti.

- dopĺňa sa **nová príloha** obsahujúca zoznam ekonomických nástrojov a iných opatrení na podporu uplatňovania hierarchie odpadového hospodárstva, napr. poplatky a obmedzenia súvisiace so skládkovaním alebo spaľovaním odpadu;
- novela smernice má byť **účinná** na 20. deň po jej zverejnení vo Vestníku EÚ a členské štáty budú mať následne 24 mesiacov na jej **transpozíciu** do svojho právneho poriadku.

Zmeny **smernice o obaloch**² prinášajú najmä:

- zmenu viacerých **definícií**, napr. opakovateľne použiteľný obal, kompozitný obal;
- posilnenie podpory **opakovaného používania obalov**;